

RAPORT MERYTORYCZNY

Z DZIAŁALNOŚCI

FEDERACJI ZIELONYCH GAJA

W 2004 ROKU

Misja:

Codziennie na Ziemi bezpowrotnie giną gatunki. To, wielkie wyzwanie współczesności. Chcemy mu sprostać. Koncentrujemy wysiłki, aby zapobiegać i przywracać to, co wydaje się być utracone: rzadkie gatunki, tradycyjne krajobrazy, szacunek dla Ziemi i człowieka. Nasze działania wyrastają z wartości: EKOLOGIA, POKÓJ, DEMOKRACJA.

1. Władze i nadzór.

W 2004 r. stowarzyszeniem kierował Zarząd w składzie:

1. Jakub Szumin Prezes
2. Joanna Buława Wiceprezes
3. Dr Piotr Gruszka Wiceprezes
4. Dr Bożena Prajs Sekretarz
5. Anna Roggenbuck Skarbnik

Nadzór sprawowała Komisja Rewizyjna w składzie:

1. Artur Krzyżański
2. Dariusz Rotman
3. Agnieszka Bulicz

Dr Bożena Prajs oraz Anna Roggenbuck dołączyły do składu Zarządu 14.04.2004 r. w wyniku wyborów podczas Walnego Zgromadzenia Członków. WZCz wybrało również nowy skład Komisji Rewizyjnej.

Ponadto Walne Zgromadzenie Członków podjęło decyzję, że FZ GAJA ubiegać się będzie o status organizacji Pożytku Publicznego. Status udało się otrzymać w grudniu 2004 r.

2. Status organizacji pożytku publicznego.

Federacja Zielonych GAJA uzyskała status organizacji pożytku publicznego 9. grudnia 2004. Do końca roku nie powstały nowe Uchwały Zarządu. Nie prowadzona była również odpłatna działalność pożytku publicznego.

W wymienionym okresie nie było zdarzeń prawnych o skutkach finansowych.

Informacje o uzyskanych przychodach znajdują się w sprawozdaniu finansowym 2004.

W 2004 roku nie prowadzono działalności gospodarczej.

3. Przychody organizacji w 2004 r.

Lp.	Nazwa sponsora	Kwota
1.	UNDP SGP/GEF	31 340
2.	Fundacja Batorego	18 000
3.	WFOŚiGW w Szczecinie	31423,80
4.	Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji	4 180,34
5.	Koalicja Czystego Bałtyku	67531,32
6.	CEE Bank Watch	21 217,73
7.	Global Green Grant	14 566,89
8.	WWF Polska	10 000
9.	Heinrich Boll Stiftung	1455,51
10.	Kozep Es Keleteur	13 836,15
11.	EKO – SJEST	3734,10
12.	Polska Zielona Sieć	7081, 55
13.	Darowizny	1139
14.	Składki członkowskie	3281
15.	Overall Stichting	2394,75
16.	Pozostałe przychody	88925,03
17.	Wynik z roku 2003	306 598,36
	RAZEM	626705,53

4. Udział w konferencjach i seminariach w 2004 r.

9-13 lutego, Londyn, UK. International Conference on Ballast Water Management for Ships (Międzynarodowa konferencja nt. postępowania z wodami balastowymi statków). W konferencji wziął Piotr Gruszka Wiceprezes Zarządu. Reprezentował CCB w składzie delegacji Friends of the Earth International.

12-14 marca, Board Meeting Spotkanie Zarządu CCB, Uppsala, Szwecja. Reprezentował nas Piotr Gruszka, którego wystąpienia dotyczyły następujących kwestii:

- a) sytuacji i wydarzeń odnośnie stanu środowiska w Polsce w odniesieniu do Morza Bałtyckiego,
- b) sytuacji i wydarzeń związanych z priorytetowymi obszarami działań CCB: zrównoważonego rybołówstwa oraz (w zastępstwie Marii Staniszweskiej) rolnictwa ekologicznego,
- c) konferencji nt. postępowania z wodami balastowymi statków i podpisanej tam nowej Konwencji Międzynarodowej Organizacji Morskiej (IMO) w tej kwestii.

20-23 maja, Board Meeting Spotkanie Zarządu CCB i Konferencja Bałtycka CCB 2004, 2004, Nelijärve, Estonia. Reprezentował nas Piotr Gruszka, którego wystąpienia dotyczyły następujących kwestii:

- a) sytuacji i wydarzeń odnośnie stanu środowiska w Polsce w odniesieniu do Morza Bałtyckiego,
- b) sytuacji i wydarzeń związanych z priorytetowymi obszarami działań CCB: zrównoważonego rybołówstwa oraz (w zastępstwie Marii Staniszweskiej) rolnictwa ekologicznego,
- c) spotkania Komitetu Doradczego (AC11) Porozumienia o ochronie małych walenii Bałtyku i Morza Północnego (ASCOBANS), które miało miejsce 27 - 29 kwietnia 2004 r. w Jastrzebiej Górze,
- d) warsztatów „Baltic Sea - Great Lakes Workshop on Aquatic Invasive Species”, które odbyły się w Ann Arbor, USA 26-30 kwietnia 2004 r., i perspektyw współpracy pomiędzy regionem Wielkich Jezior Amerykańskich a regionem Morza Bałtyckiego odnośnie ochrony tych akwenów przed inwazjami obcych gatunków.

29. maja, Szczecińskie Spotkanie Organizacji Pozarządowych „Pod Platanami”. Zespół FZ GAJA prezentował działalność organizacji na stoisku informacyjnym.

18-20 czerwca, udział w Polsko-Niemieckich Prezentacjach Regionalnych w Schwedt. Joanna Buława i Jakub Szumin prezentowali efekty programu SEDINA.

Lipiec, spotkanie Polskiej Zielonej Sieci. W spotkaniu udział wzięli Anna Roggenbuck i Robert Cyglicki.

14-16 lipca, seminarium „Rolnictwo wolne od GMO”, organizowane przez BUND Hamburg w Hamburgu. Joanna Buława i Jakub Szumin na zaproszenie BUND Hamburg prezentowali działalność FZ GAJA.

27-29. sierpnia CCB Board Meeting Spotkanie Zarządu Koalicji Czystego Bałtyku (CCB Board Meeting), Hel. W spotkaniu udział wzięli przedstawiciele ekologicznych organizacji pozarządowych wybrani do Zarządu CCB, sekretariat CCB. Podjęto następujące działania: organizacja nadzwyczajnego zebrania Zarządu CCB poświęconego głównie sprawom ustalenia zasad zatrudnienia nowych osoby przez CCB na stanowiskach „water policy officer” i „CCB administration officer”. Wykorzystano pomieszczenia dydaktyczne oraz bazę noclegową mieszczącą się w Helu Stacji Morskiej Instytutu Oceanografii Uniwersytetu Gdańskiego. W spotkaniu udział wzięli Piotr Gruszka.

10. września, wystąpienie na seminarium „Sołtys w Europie” organizowanym przez Fundację Rozwoju Demokracji Lokalnej na Zamku Książąt Pomorskich w Szczecinie. Joanna Buława prezentowała projekt SEDINA.

6-10 września, XXX. Sesja Międzynarodowej Komisji Rybołówstwa Morza Bałtyckiego (MKRMB), Gdynia, Polska FZ GAJA i CCB reprezentował Piotr Gruszka.

9-12. listopada, Second Stakeholders Conference on the development of a European Marine Strategy, 2004, Rotterdam, Holandia. Piotr Gruszka reprezentował FZ GAJA oraz CCB.

16-17 listopada, Polsko-Niemiecka Rada Programowa Międzynarodowego Parku Doliny Dolnej Odry w Moryniu. organizowana przez Ministerstwo Środowiska. Podczas spotkania miał miejsce wyjazd studyjny do rezerwatu Bielinek oraz prezentacja prowadzonych przez nas w rezerwacie prac ochronnych. Prezentację prowadził Jakub Szumin.

16-17. września, XI. posiedzenie Polsko-Niemieckiej Rady Ochrony Środowiska w Szczecinie, zorganizowane przez Ministerstwo Środowiska. Spotkanie dotyczyło współpracy sąsiedzkiej w dziedzinie ochrony środowiska. W posiedzeniu udział wzięli Jakub Szumin.

10-12 grudnia – udział w Jarmarku Świątecznym w Szczecinie – organizator Urząd Miejski w Szczecinie.

16-17. grudnia, Walne Zgromadzenie Polskiej Zielonej Sieci, w Krakowie. Podjęto uchwałę o przyjęciu do Związku, stowarzyszenia Tilia z Torunia. Omawiono możliwości i problemy w zakresie wykorzystywania funduszy strukturalnych UE przez organizacje pozarządowe. Dyskutowano o doświadczeniach zebranych w ramach programu monitoringu wojewódzkich funduszy ochrony środowiska WFOS-WATCH. Zajęto się przygotowaniem wspólnej strategii dla 1%. Wysłuchaliśmy wielu relacji z udziału przedstawicieli organizacji ekologicznych w m.in.: komisji selekcyjnej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska, komitetach sterujących. Dyskutowaliśmy o Narodowym Planie Rozwoju. W Walnym udział wzięli: Joanna Buława, Robert Cyglicki, Anna Roggenbuck.

15-18 grudnia – spotkanie CCB w Tallinie. FZ GAJA reprezentowali: Jakub Szumin i Kinga Krzywicka. Na spotkaniu prezentowali dotychczasowe efekty projektu „Restytucja łososa w rzekach Pomorza Zachodniego”.

5. Udział w szkoleniach i warsztatach.

1-31. lipca – Kinga Krzywicka wzięła udział w kursie języka niemieckiego w Kassel, organizowanym przez Radę Europy dla pracowników organizacji pozarządowych.

Wrzesień, szkolenie „Komunikacja w organizacjach pozarządowych”. Udział w nim wzięła Justyna Cielica.

8-10 października, międzynarodowe warsztaty – „Natura 2000 w regionie południowego i wschodniego Bałtyku”, w Rostocku, zostały zorganizowane przez BUND, gałąź Meklemburgii i Pomorza Przedniego. Omówiono obecną sytuację dotyczącą Natury 2000 w poszczególnych krajach [uczestnicy z: Estonii, Łotwy, Niemiec i Polski], oraz „listę cieni” dotyczącą terenów Natury 2000 przygotowywaną przez krajowe organizacje pozarządowe, pierwsze doświadczenia w zarządzaniu terenami Natury 2000 w Niemczech oraz pola możliwej przyszłej współpracy. Konferencję zakończyła wycieczka do miejskiego lasu Rostocku. W warsztatach udział wzięły Kinga Krzywicka i Aneta Kozłowska.

16-17. listopada, szkolenie „Aplikowanie o wsparcie z Europejskiego Funduszu Społecznego i zarządzanie projektem”, organizowanym przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości. W szkoleniu udział wzięła Joanna Buława.

24. listopada, szkolenie Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska w Warszawie „Zasady prowadzenia i rozliczania projektów dofinansowywanych ze środków NFOŚiGW”. Udział w nim wzięła Joanna Buława

6-8. grudnia, szkolenie „Zarządzanie finansami w organizacji pozarządowej” w Warszawie, zorganizowane przez Fundację Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego. Udział wzięła Joanna Buława.

6. Federacja Zielonych GAJA współpracuje z samorządem terytorialnym i administracją publiczną jako przedstawicielka ekologicznych organizacji społecznych w:

- Komisji ds. Ocen Oddziaływania na Środowisko przy Wojewodzie Zachodniopomorskim,
- Polsko - Niemieckiej Radzie Ochrony Środowiska przy Ministerstwie Środowiska,
- Społeczno-Naukowej Radzie Leśnego Kompleksu Promocyjnego Puszcza Goleniowska i Puszcza Bukowa,
- Komisji Planu Ochrony Parku Krajobrazowego Doliny Dolnej Odry.

7. Projekty 2004

1. Restytucja łososa w rzekach Pomorza Zachodniego

- *Czas trwania:* 1.01.-31.12.2004 r.

- *Grupa docelowa:* społeczeństwo jako ogół, a w szczególności wędkarze, środowiska naukowe i akademickie, lokalne organizacje pozarządowe, samorząd województwa i samorządy lokalne.

- *Podjęte działania:* Zarybianie, odłowy kontrolne szacujące stopień przeżycia narybku, produkcja materiałów informacyjnych (przedłużona na 2005 r.).

- *Efekty:* Zakup narybku łososia, a także drobnego sprzętu (ponton) potrzebnego do realizacji projektu. W październiku 2004 wpuszczono do dorzeczy Parsęty i Odry 50 000 łososi, o wadze 6 g. Trwają prace nad wydawnictwem podsumowującym dotychczasowe działania.
Prognostowanie wielkości smoltów wyrosłe z naszych zarybień, które spłynęły do Bałtyku (tys./szt.):

Rok		2004	2005
Rzeka			
Rega		24,1	11,4
Parsęta		4,6	-
Dolana Odra	Ina	23	6
	Cedyński Park Narodowy	7	2
Wieprza		2,7	-

- *Współpraca:* Uniwersytet Szczeciński, Polski Związek Wędkarski.
- *Finansowanie:* Program Małych Grantów GEF, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Coalition Clean Baltic.

2. Tytuł projektu: „Wzorcowa konserwacja reliktowych muraw kserotermicznych zachodniej części Pomorza – rezerwat Bielinek”

- *Czas trwania:* Prace I. etapu rozpoczęto w czerwcu 2003 a zakończono w kwietniu 2004.
- *Grupa docelowa:* grupą docelową są służby ochrony przyrody woj. zachodniopomorskiego, w imieniu których realizujemy zadania planu ochrony rezerwatu, a także społeczność lokalna wsi Bielinek która wzięła udział w pracach konserwatorskich
- *Podjęte działania:* projekt rozpoczął się w czerwcu 2003, a zakończone w 2004 r. prace konserwatorskie pozwoliły na wykonanie zabiegów na 13 biochorach.
Ogółem zabiegi ochronne, polegające na eliminacji gatunków negatywnych z płatów muraw kserotermicznych rezerwatu Bielinek nad Odrą objęły 16 ha jego powierzchni.
Zgodnie z założeniami „Planu ochrony” okorowane zostały drzewa robinii akacjowej zacieniające roślinność ciepłolubną, a także całkowicie wycięto zakrzaczenia tarniny, berberysu i dzikiej róży.
Łącznie oczyszczono 10 hektarów muraw kserotermicznych nalotów roślinności nieporządanej (tarnina, dzika róża, głóg, robinia akacjowa). Poprawiono warunki siedliskowe dla 5 gatunków ujętych w Polskiej Czerwonej Księdze Roślin oraz 6 innych gatunków prawnie chronionych.

- *Efekty:*

* Realizacja zaleceń ochronnych zaplanowanych w „planie ochrony rezerwatu”.

* Przeciwdziałanie sukcesji w kierunku zakrzaczania i zadrzewiania muraw kserotermicznych (skuteczna eliminacja gatunków negatywnych), na powierzchni 16 ha rezerwatu.

* Utrzymanie pożądanego stanu otwartych zbiorowisk murawowych (stosowanie zabiegów ochronnych protegujących gatunki murawowe) na tym terenie.

* Przeciwdziałanie zniekształceniom warunków siedliskowych populacji rzadkich gatunków roślin (gatunki specjalnej troski) takich jak:

- *Anthericum liliago* - pajęcznica liliowata – Polska Czerwona Księga Roślin,
- *Festuca amethystina* – kostrzewa ametystowa - Polska Czerwona Księga Roślin,
- *Festuca macutrensis* - kostrzewa makutrzańska - Polska Czerwona Księga Roślin,
- *Inula germanica* - oman niemiecki – Polska Czerwona Księga Roślin, jedyne stanowisko w Polsce,
- *Carex supina* - turzycza delikatna - Polska Czerwona Księga Roślin,
- *Stipa pulcherrima* – ostnica powabna - Polska Czerwona Księga Roślin,
- *Prunus fruticosa* – wisienka karłowata (wisienka stepowa) - Polska Czerwona Księga Roślin,
- *Stipa capillata* – ostnica włosowata – gatunek chroniony,
- *Oxytropis pilosa* - ostrolódka kosmata – gatunek chroniony,
- *Linosyris vulgaris* – ożota zwyczajna – gatunek chroniony,
- *Scorzonera purpurea* – wężymord stepowy - gatunek chroniony,
- *Gentiana crutiata* – goryczka krzyżowa - gatunek chroniony.

Finansowanie: Fundusz Małych Grantów Światowego Funduszu Środowiska, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska w Szczecinie.

3. Tytuł projektu: Wzorcowa konserwacja reliktowych muraw kserotermicznych zachodniej części Pomorza – rezerwat Brodogóry”

- *Czas trwania* – początek listopad 2004 – zakończenie projektu listopad 2005”

- *Grupa docelowa:* grupą docelową są służby ochrony przyrody woj. zachodniopomorskiego, w imieniu których realizujemy zadania planu ochrony rezerwatu, a także społeczność lokalna wsi Bielinek która wzięła udział w pracach konserwatorskich

- *Podjęte działania:* Dla realizacji projektu pozyskano dotację Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie. Po akceptacji planu działania i metodyki prac przez Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody przystąpiono do realizacji zabiegów konserwatorskich na terenie rezerwatu.
- *Efekty:* oczyszczono 5 hektarów muraw kserotermicznych nalotów roślinności niepożądaney (dzika róża, głóg, ligustr). Poprawiono warunki siedliskowe dla 51 gatunków kserotermicznych. Do prac konserwatorskich zatrudniono członków społeczności lokalnej.
- *Finansowanie:* Fundusz Małych Grantów Światowego Funduszu Środowiska, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska w Szczecinie.

4. Tytuł projektu: "Sustainable Baltic Fisheries – the Way Forward"

- *Czas trwania:* 2004 r.
- *Grupa docelowa:* społeczeństwa w krajach nadbałtyckich, rybacy poławiający na Morzu Bałtyckim, środowiska naukowe i akademickie, organizacje pozarządowe, rządy i samorządy w krajach nadbałtyckich, w tym w Polsce.
- *Podjęte działania:*

W ramach tego międzynarodowego projektu zebrane zostały informacje dotyczące rybołówstwa bałtyckiego i jego wpływu na środowisko naturalne Bałtyku w sześciu krajach: Estonii, Litwy, Łotwy, Niemiec, Polski i Szwecji. Federacja Zielonych GAJA odpowiedzialna była za dostarczenie raportu z Polski. Trwają prace nad wydaniem polskiego tłumaczenia raportu, jak i nad opracowaniem osobnego raportu dotyczącego głównie polskich problemów zasygnalizowanych w międzynarodowym raporcie, a uwzględniającego zaistniałe w naszym kraju zmiany w sektorze rybołówstwa wynikające z przystąpienia Polski do Unii Europejskiej w 2004 r.

- Efekty:

W trakcie realizacji międzynarodowej części projektu odbyły się trzy spotkanie grupy autorów i/lub przedstawicieli organizacji odpowiedzialnych za opracowanie raportów w poszczególnych krajach (zwykle 6-7 osób). W połowie 2004 r. wydany został drukiem zbiorczy raport w języku angielskim dostępny także na stronach internetowych CCB (http://www.ccb.se/downloads/ccb_report_fisheries_2004.pdf). Raport zawiera m.in. zalecenia dla rządów państw nadbałtyckich i dla UE odnośnie działań jakie powinny być podjęte w celu uczynienia rybołówstwa na Morzu Bałtyckim bardziej zrównoważonym.

Finansowanie: CCB.

5. Tytuł projektu: BATERIA NIE ŚMIEĆ. ZBIÓRKA BATERII PRZYKŁADY DOBRYCH PRAKTYK UNIJNYCH

- *Czas trwania:* kwiecień – wrzesień 2004.
- *Partnerzy:* Dolnośląska Fundacja Ekorozwoju Wrocław, Fundacja Wspierania Inicjatyw Ekologicznych Kraków.
- *Grupa docelowa:* przedstawiciele samorządów, organizacji odzysku, firmy komunalne, przedsiębiorcy, ogół społeczeństwa.
- *Podjęte działania:* podróż studyjna do Danii, Niemiec i Holandii. Miała na celu zapoznanie się ze standardami oraz systemami selektywnej zbiórki baterii. Na podstawie zebranych informacji powstały 2 wydawnictwa.

10. września 2004 FZ GAJA zorganizowała seminarium „Wypracowanie modelu selektywnej zbiórki baterii w świetle standardów UE”.

W seminarium udział wzięły 43 osoby w większości urzędnicy samorządowi - dyrektorzy wydziałów ochrony środowiska z woj. zachodniopomorskiego oraz przedstawiciele firm komunalnych.

Seminarium stało się okazją dla przedstawicieli samorządów do nawiązania osobistego kontaktu z przedstawicielami organizacji odzysku oraz rozmów na temat kooperacji przy tworzeniu gminnych systemów selektywnej zbiórki baterii.

Efektom seminarium jest podpisanie 6. umów dotyczących selektywnej zbiórki baterii pomiędzy zarządami gmin oraz 1. umowy z firmą komunalną a organizacja odzysku.

Podjęliśmy działania na rzecz tworzenia systemu selektywnej zbiórki baterii w regionie we współpracy z REBA Organizacją Odzysku S.A.

Zbiórka baterii objęła okres od 30. czerwca 2004 do 29. sierpnia 2004. 120 pojemników stanęło w 20 miejscowościach nadmorskich: Świnoujście, Międzyzdroje, Dziwnówek, Dziwna, Dziwnów, Wisetka, Pobierowo, Przybiernówko, Pustkowo, Świętoust, Rewal, Trzęsach, Łukęcin, Międzywodzie, Niechorze, Pogorzeli, Mrzeżyno, Dźwirzyno, Kołobrzeg, Ustronie Morskie. Szczegółowa lista miejsc zbiórki baterii – załącznik nr 3.

Po zakończeniu sezonu nie zwrócono (zagubiono) 10 pojemników.

Łącznie zebrano 148 kg zużytych baterii. Wynik ten pokazuje wyraźnie, jak niski jest jeszcze stan świadomości społecznej w kwestii selektywnej zbiórki zużytych baterii.

Widoczny jest brak wiedzy, o tym, że zużyte baterie są niebezpieczne dla środowiska, a co za tym idzie również dla człowieka. Oznacza to że wszyscy, których misją lub powinnością jest ochrona środowiska naturalnego powinni dołożyć wszelkich starań na rzecz systematycznej edukacji ekologicznej społeczeństwa.

Zebrane baterie odebrał Miejski Zakład Gospodarki Odpadami, na podstawie Karty przekazania odpadu. Baterie zostały skierowane do sortowni, do firmy AG Complex Sp. z o.o. w W-wie, a następnie - po rozdzieleniu wg systemu chemicznego (składu) będą przekazane do:

- odzysku w firmie Bolesław Recykling w Bukowni (dotyczy to baterii cynkowo-węglowych Zn-C i Zn-Mn - alkalicznych),
- recyklingu w firmie DKE Sp. z o.o. – dotyczy akumulatorów niklowo-kadmowych, baterii guzikowych (do 5 g) i baterii cynkowo-powietrznych.

FZ GAJA aktywnie zabiega o powstawanie kolejnych miejsc selektywnej zbiórki baterii w Szczecinie i regionie na wzór rozwiązań, które zaobserwowaliśmy w trakcie podróży studyjnej. Działanie to traktujemy jako priorytet.

- Media: w ramach projektu zorganizowano 2 konferencje prasowe: rozpoczynającą i kończącą akcję nad morzem. Efekty:

- 6 artykułów prasowych,
- 6 emisji telewizyjnych (TVP 3, TV GRYF, TVN24, POLSAT),
- 4 emisji radiowych (Polskie Radio Szczecin, Radio Plus, Radio Plama).

Finansowanie: Fundusz Współpracy.

6. Projekt edukacji ekologicznej MŁODZIEŻOWA EKOINSPEKCJA

- *Czas trwania:* 25 marca do 1 czerwca 2004r.

- *Partner* – Zakłady Chemiczne POLICE S.A.
- *Grupa docelowa:* młodzież szkolna z terenu miasta Szczecina.
- *Efekty:* w projekcie wzięło udział piętnaście szkół [czternaście ze Szczecina i jedna z Polic] – gimnazjów, techników i liceów. W sumie na wycieczki pojechało 402 uczniów i 30 opiekunów (432 osoby).

Federacja Zielonych GAJA ze swojej strony zapewniła:

- przewóz osób na miejsce i z powrotem, ubezpieczenie komunikacyjne,
- opiekę merytoryczną [ornitologzy: Michał Jasiński i Zbigniew Kajzer - członkowie Zachodniopomorskiego Towarzystwa Ornitologicznego]
- gadżety reklamowe w postaci długopisów z makulatury z nadrukiem loga Akcji oraz znakami graficznymi Zakładów Chemicznych POLICE SA i FZ GAJA.

W ramach projektu przeprowadzony został konkurs na esej dotyczący Młodzieżowej Ekoinspekcji. Do biura Federacji Zielonych GAJA, która organizacyjnie obsługiwała konkurs napłynęło 10 prac. Konkurs został rozstrzygnięty w pierwszej połowie czerwca 2004.

Artykuły dotyczące MŁODZIEŻOWEJ EKOINSPEKCJI ukazały się w czerwcowych numerach:

- „Zielonej Arki”, magazynu ekologicznego o nakładzie 1100; grupa docelowa, to osoby zainteresowane ekologią, zieloną konsumpcją, zdrowym stylem życia, ochroną środowiska, ekotechnologiami;
- „Zielonego Rynku”, bezpłatnego informatora ekologicznego o nakładzie 5000, grupa docelowa gazety to osoby zainteresowane zdrowym stylem życia i ideą ekokonsumpcji, ekologią.

Ilość szkół chętnych do wzięcia udziału w Akcji znacznie przewyższała ilość zaplanowanych do realizacji wycieczek. Z większości z nich otrzymaliśmy sygnały, że pomysł zapoznania młodzieży ze sposobem pracy Zakładów Chemicznych POLICE SA był ciekawym sposobem na praktyczną lekcję w terenie.

Finansowanie: Zakłady Chemiczne POLICE SA.

7. Tytuł projektu: „ZIELONY RYNEK” zachodniopomorski informator ekologiczny, ISSN 1730-9182

- *Czas trwania:* w 2004 r. wyszły 4. numery pisma: nr 19/2004 wiosna; nr 20/2004 lato; nr 21/2004 po wakacjach; nr 22/2004 jesień/zima.

- *Działania:* Prezentujemy aktualności ze świata ekologii, odpowiedzialnej konsumpcji, zdrowego stylu życia, zdrowego odżywiania, medycyny naturalnej, praw zwierząt, ekotechnologii. Oprócz wyselekcjonowanych przez redakcję ogłoszeń publikujemy artykuły i relacje z ciekawych wydarzeń, reportaże, recenzje, wywiady z interesującymi ludźmi, przepisy i porady kulinarne oraz aktualne informacje (o wykładach, kursach, spotkaniach itp.).

„Zielony Rynek” jest organizatorem lub patronuje także wielu ekologicznym projektom m.in. *Zielona butelka* (projekt zakładający redukcję odpadów poprzez promocję opakowań zwrotnych, recyklingu itp.), *Szóstka z odżywiania* (promocja zdrowego stylu życia, głównie odżywiania w szkołach na terenie Szczecina), *Wyrazić siebie tańcem* (cykliczne imprezy taneczne bez alkoholu i papierosów). W

„Zielonym Rynku” znajdują się również informacje o aktualnych projektach prowadzonych przez FZ GAJA. M.in. Redakcja jest zaangażowana w kampanię przeciwko wielkim fermom zwierząt futerkowych, jakie powstają w naszym regionie, a są poważnym zagrożeniem dla środowiska i ludzi. Informator jest bezpłatny, dostępny w około 100 miejscach Szczecina i województwa zachodniopomorskiego. Sieć dystrybucji obejmuje również miejsca odwiedzane często przez osoby o wyższej świadomości ekologicznej, prowadzące zdrowy styl życia itp. Czasopismo wychodzi dzięki wpływom z reklam i jest bezpłatne.

- *Efekty*: nakład każdego numeru: 5 tys. egzemplarzy, w sumie za cały rok jest to 20 tys. egz. Dystrybucja: ok. 100 punktów rozdawania gazety (własna sieć), głównie w Szczecinie, a także Stargard Szczeciński, Goleniów, Gryfino, Nowogard, Police i in.

8. Ochrona gruntów cennych przyrodniczo.

- *Działania*: od marca 2004 roku Federacja Zielonych GAJA zajmujemy się wyszukiwaniem, a następnie próbą przejęcia od Agencji Nieruchomości Rolnych OT w Szczecinie terenów cennych przyrodniczo. Podstawowym celem tego działania jest zapobieganie degradacji tych obszarów oraz ich ochrona poprzez wprowadzanie zrównoważonej gospodarki rolnej, zgodnej z zasadami ochrony przyrody. Szczególny nacisk kładziemy na dzierżawę podmokłych ekosystemów łąkowych, ponieważ to one najszybciej podlegają procesom niepożądanego sukcesu wtórnej, co powoduje znaczny spadek bioróżnorodności.

- *Efekty*: wygraliśmy 2 przetargi: dzierżawimy 23 ha w Ryszewie, ok. 1 km na południe od jeziora Miedwie (gmina Pyrzyce) oraz 76 hektarów nad Odrą, niedaleko miejscowości Święta (gmina Goleniów). Zarówno Ryszewo jak i Święta są to podmokłe, stopniowo zarastające łąki, na których będziemy mogli realizować program rolnośrodowiskowy (pakiet „Utrzymanie łąk ekstensywnych”). Działki w Ryszewie leżą na terenie Natury 2000 (Ostoja Ptasia i Siedliskowa), natomiast Święta to strefa priorytetowa.

Nasze działania na dzierżawionym obszarze będą polegały na jego ochronie poprzez:

- powstrzymanie nadmiernej sukcesji roślinności niepożądanego, konkurencyjnej w stosunku do chronionych oraz rzadkich gatunków roślin i zwierząt,
- utrzymanie siedlisk cennych przyrodniczo (zachowanie wysokiej bioróżnorodności),
- wprowadzenie zrównoważonej gospodarki rolnej (opracowanej dla każdego obszaru z uwzględnieniem jego indywidualnej specyfiki)

Ponadto w tym roku zostanie przeprowadzona waloryzacja przyrodnicza, a w kolejnych latach będziemy prowadzić stały monitoring efektów. Pozwoli to nam na ocenę naszych działań i ich ewentualną modyfikację, tak aby osiągnąć jak najwyższy poziom różnorodności biologicznej.

Finansowanie: własne środki.

8. Kampanie 2004

1. Tytuł kampanii: „Kampania na rzecz ograniczenia działalności wielkich farm hodowli trzody chlewnej” .

- *Partnerzy*: Polska Zielona Sieć i CEE Bankwatch Network.

- *Czas trwania*: 2004.

- *Działania*: kampania skierowana jest przeciwko zanieczyszczaniu środowiska działalnością wielkotowarowych ferm przemysłowych.

W województwie zachodniopomorskim znajdują się 32 takie fermy, z których jedna trzecia należy do amerykańskiego giganta przemysłu mięsnego, koncernu Smithfield Foods. Po tym, jak Smithfield nie otrzymał zgody resortu rolnictwa na utworzenie zakładów przemysłowego tuczu w Polsce, kupił upadłe popegeerowskie chlewnie, obory, stajnie i owczarnie, posługując się fasadową spółką Prima. Działalność tych ferm cechuje brak poszanowania dla środowiska naturalnego, okolicznych mieszkańców i polskiego prawa, co potwierdziła kontrola Inspekcji Ochrony Środowiska, Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Inspekcji Weterynaryjnej oraz Inspekcji Nadzoru Budowlanego.

Brak uregulowanego stanu formalno-prawnego, nieprawidłowe zagospodarowanie gnojowicy, nie wnoszenie opłat za korzystanie ze środowiska – to kilka przykładów z listy zarzutów postawionych fermom przez inspekcje.

Wobec naruszeń prawa mających tak negatywne konsekwencje dla środowiska naszego województwa i Morza Bałtyckiego, Federacja Zielonych Gaja nie mogła przejść obojętnie. Od początku działalności ferm Prima podejmowaliśmy działania, mające na celu wyegzekwowanie przestrzegania przepisów prawa przez kierownictwo ferm. Działania te polegają na włączaniu się w postępowania administracyjne w sprawie pozwoleń zintegrowanych. Do tej pory włączyliśmy się we wszystkie postępowania dotyczące wydania pozwoleń zintegrowanych dla ferm w województwie zachodniopomorskim należących do Smithfield Foods. W ramach tych postępowań zgłaszaliśmy

swoje uwagi, a w jednym przypadku odwołaliśmy się do Ministra Środowiska od wydanego pozwolenia.

W marcu 2004 udało nam zaprezentować raport na temat wpływu ferm na środowisko Morza Bałtyckiego na spotkaniu Komisji Helsińskiej, która zobligowała swoje grupy robocze do zajęcia się tym problemem i przygotowania do czerwca 2004 roku rekomendacji dla dalszych działań. Obecnie monitorujemy przebieg wydawania pozwoleń zintegrowanych dla wybranych ferm poprzez włączanie się w proces administracyjny. Przygotowaliśmy również raport o stanie prawnym ferm trzody chlewnej w Polsce na koniec 2004 roku, który zostanie zaprezentowany na 26 spotkaniu Komisji Helsińskiej w marcu 2005. Raport pokazuje, że ponad połowa z około 150 wielkich ferm trzody chlewnej w Polsce powinna zostać natychmiast zamknięta z uwagi na brak pozwoleń zintegrowanych i planów nawozowych uzgodnionych ze Stacjami Chemiczno-Rolniczymi.

- *Efekty:*

* Opracowanie notatki o wpływie pożyczki Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju dla Animexu na sektor rolnictwa w Polsce i rozprowadzenie jej podczas dorocznego spotkania Banku w Londynie.

* Opracowanie raportu na 25 spotkanie Komisji Helsińskiej o działalności ferm w Polsce i zanieczyszczeniach wprowadzanych do Bałtyku.

* Przygotowanie ekspertyzy prawnej dla gmin o możliwościach ograniczenia działalności ferm hodowli zwierząt.

* Przygotowanie raportu o działalności ferm trzody chlewnej w Polsce.

* Opracowanie i realizacja programu monitoringu wody wokół fermy trzody chlewnej w Byszkowie.

- *Sponsorzy:* Global Greengrants Funds, CEE Bankwatch Network, Koalicji Czystego Bałtyku, Fundacji Alert, Fundacji Overall.

2. Tytuł kampanii: „Przejrzystość zarządzania lasami publicznymi na obszarach przyrodniczo cennych na przykładzie Puszczy Białowieskiej”.

- *Czas trwania:* 1. czerwca 2004 – 31. maja 2005.

- *Partnerzy:* WWF Polska.

- *Grupy docelowe:* urzędnicy Ministerstwa Środowiska oraz Lasów Państwowych, służby ochrony przyrody. Odbiorcy pośredni: urzędnicy Lasów Państwowych w Polsce, obywatele Polski.

- *Działania na rzecz:* zebrania i upublicznienia danych dotyczących tego, czy beneficjenci nie podejmują działań na szkodę społecznej funkcji lasu na obszarze o szczególnych walorach przyrodniczych. Podniesienie standardów polityki informacyjnej prowadzonej przez beneficjentów, w kwestii pełnego realizowania prawa obywateli do uzyskiwania rzetelnych informacji. Zwiększenie społecznej kontroli nad procesami decyzyjnymi podejmowanymi przez beneficjentów.

- *Efekty:* zgromadzenie bogatej dokumentacji dot. gospodarki leśnej prowadzonej w Puszczy Białowieskiej. Kontakty z: Głównym Konserwatorem Przyrody w Warszawie, Wojewódzkim Konserwatorem Przyrody w Białymstoku, Prokuraturą w Hajnówce, Regionalną Dyрекcją Lasów Państwowych w Białymstoku, Nadleśnictwami: Białowieża, Nadleśnictwa Browsk, Hajnówka.

Spotkaliśmy się z min. 2 przypadkami złamania ustawy o dostępie do informacji publicznej. Wszystkie przypadki są ewidencjonowane. Nad dokumentami trwają jeszcze analizy prawne.

Odbyły się 2 spotkania robocze osób pracujących przy projekcie oraz 1 spotkanie z beneficjentami projektu.

O projekcie ukazały się 2 materiały prasowe w regionalnej gazecie „Zielony Rynek”, której wydawcą jest FZ GAJA (nakład 5000 egz., gazeta bezpłatna, 120 miejsc dystrybucji w Szczecinie i okolicach).

Informacje o ważnych wydarzeniach w ramach projektu upublicznione zostały w 2 newsletterach rozsyłanych przez FZ GAJA (187 subskrypcji) oraz pojawiały się na stronie głównej FZ GAJA jako „newsy”.

Finansowanie: Fundacja im. Stefana Batorego, WWF Polska.

7. Pozostałe działania.

1. 31 maja Federacja Zielonych GAJA zainicjowała wraz innymi organizacjami pozarządowymi ogółouropejską kampanię na rzecz reformy Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI). kampania odbywa się pod hasłem: „Publiczne pieniądze dla pożytku publicznego”. Dwunastu członków FZ wyjechało do Brukseli i do Luksemburga, wioząc ze sobą miotły, które wręczyli ministrom finansów krajów Unii Europejskiej spotykającym się 2. czerwca w Luksemburgu na dorocznym zebraniu. Jedna z mioteł zarezerwowana była dla Andrzeja Raczko, polskiego ministra finansów w Radzie Gubernatorów EBI.

2. Federacja Zielonych GAJA wraz z Nadleśnictwem Różańsko i mieszkańcami wsi Chłopowo, sprzeciwiła się budowie gigantycznej, największej w tej części Europy, fermy norek norek (na 120 tys.

zwierząt), jaką chcieli wybudować Holendrzy. Miałaby ona powstać w przepięknej krajobrazowo i bogatej przyrodniczo okolicy, w miejscu występowania żółwia błotnego i bociana czarnego, w odległości 900 m od domów mieszkańców Chłopowa. Federacja Zielonych GAJA od trzech lat jest stroną w tej sprawie. Wstrzymaliśmy planowaną inwestycję Holendrów.

Zablokowaliśmy działanie drugiej fermy. Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Gorzowie Wlkp. Na nasz wniosek wydało decyzję o nieważności warunków zabudowy dla istniejącej już wielkiej fermy we wsi Bronowice (gmina Strzelce Krajeńskie, woj. lubuskie). Postępowanie wyjaśniające w związku z nieprawidłowościami związanymi z tą fermą prowadził również Lubuski Urząd Wojewódzki.

3. Od 25 sierpnia do 13 września w Zachodniopomorskim Urzędzie Wojewódzkim organizowaliśmy wystawę „Nie zbierajmy rzekom przestrzeni”, autorstwa Towarzystwa na Rzecz Ziemi, Klub Gaja oraz WWF. Ekspozycja prezentowała fotografie i makrofotografie ukazujące przyjazne środowisku metody ochrony przeciwpowodziowej.

4. 22 września organizowaliśmy szczecińskie obchody EUROPEJSKIEGO DNIA BEZ SAMOCHODU. W związku z brakiem zainteresowania władz miasta w działania edukacyjne dla mieszkańców, zorganizowana została manifestacja: od Placu Solidarności przez Plac Żołnierza, Plac Lotników, wzdłuż Al. Jedności Narodowej, Plac Armii Krajowej, koniec przy Pomniku Czynu Polaków na Placu Jasne Błonia. Częścią manifestacji był happening Grupy Twórczej Krata Eon.

5. Uczestniczyliśmy w akcji wysyłania petycji do Ministra Finansów RP w sprawie udostępnienia umów pożyczkowych z Międzynarodowymi Instytucjami Finansowymi.

Rząd Polski jest związany umowami finansowymi zarówno z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym (EBI), Bankiem Światowym jak i z Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju. Do 2004 r. uzyskanie tych umów było niemożliwe.

6. W 2004r. zainicjowaliśmy nowy sposób interwencji, edukacji o problemach związanych z ochroną środowiska naturalnego – cyberakcje. Wystarczy załogować się na naszej stronie internetowej, aby otrzymywać informacje na temat aktualnych akcji wysyłania protestów i zapytań do osób odpowiedzialnych za podejmowanie ważnych decyzji dla ludzi i środowiska naturalnego. W 2004 r. przeprowadzono 6 cyberakcji.